

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 12.7.2006
KOM(2006) 372 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov

{KOM(2006) 373, konečné znenie}

{SEK(2006) 894}

{SEK(2006) 895}

{SEK(2006) 914}

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov

(Text s významom pre EHP)

OBSAH

1.	Úvod.....	3
1.1.	Opis environmentálneho problému.....	3
1.2.	Súčasný právny rámec.....	3
1.3.	Proces začatia tematickej stratégie.....	4
2.	Hodnotenie situácie.....	5
3.	Ciele tematickej stratégie.....	6
4.	Akcie a prostriedky: opatrenia tvoriace tematickú stratégiu.....	7
4.1.	Nové opatrenia, ktoré nemôžu byť zahrnuté do existujúcich nástrojov.....	8
4.2.	Opatrenia, ktoré sa dajú najlepšie zahrnúť do existujúcich nástrojov.....	9
4.3.	Opatrenia/akcie, ktoré sa v súčasnosti nenavrhujú ako súčasť tematickej stratégie, ale mohli by sa v neskoršej fáze znovu preskúmať.....	11
5.	Očakávané výsledky a vplyvy.....	11
6.	Ďalšie kroky.....	12

1. Úvod

1.1. Opis environmentálneho problému

Pesticídy, zložené najmä z prípravkov na ochranu rastlín (PPP)¹ a biocídnych výrobkov, sú určené na ovplyvňovanie základných procesov v živých organizmoch, preto majú potenciál ničiť alebo regulovať škodlivé organizmy, napríklad škodcov. Pesticídy môžu zároveň spôsobiť nežiaduce škodlivé účinky na organizmy, pre ktoré nie sú určené, na ľudské zdravie a životné prostredie. Možné riziká spojené s ich využívaním sú, vzhľadom na hospodárske výhody, spoločnosťou do istej miery prijateľné, keďže prípravky na ochranu rastlín *inter alia* prispievajú k zabezpečeniu spoľahlivých dodávok cenovo dostupných a zdravých poľnohospodárskych výrobkov vysokej kvality.

Pesticídy boli vo väčšine členských štátov a v Spoločenstve dlhodobo regulované². Počas týchto rokov sa pri využívaní pesticídov vybudoval vysoko rozvinutý systém na hodnotenie rizík pre ľudské zdravie a životné prostredie.

Napriek všetkým snahám, ktoré sa vyvinuli na obmedzenie rizík spojených s využívaním pesticídov a na zabránenie akýmkoľvek nežiaducim účinkom, možno v zložkách životného prostredia (hlavne v pôde a vo vode)³ stále nájsť nežiaduce množstvá určitých pesticídov a v poľnohospodárskych plodinách sa stále vyskytujú rezíduá presahujúce regulačné limity⁴.

Je preto potrebné znížiť do najvyššej možnej miery riziká, ktoré pesticídy predstavujú pre ľudí a životné prostredie, minimalizáciou a, ak je to možné, elimináciou vystavovania ľudí a životného prostredia pesticídom a podporou výskumu a rozvoja menej škodlivých alternatív, vrátane nechemických.

1.2. Súčasný právny rámec

Prijatím šiesteho environmentálneho akčného programu (6. EAP)⁵ Európsky parlament a Rada uznali, že vplyv pesticídov na ľudské zdravie a životné prostredie, hlavne prostriedkov na ochranu rastlín, sa musí ešte viac znížiť. Zdôraznili, že je potrebné dosiahnuť trvalo udržateľné využívanie pesticídov, ako aj podstatné celkové zníženie rizík a využívania pesticídov v súlade s nevyhnutnou ochranou plodín.

V 6. EAP bol preto rozpracovaný dvojúrovňový prístup:

1. úplné uplatňovanie a revízia príslušného právneho rámca⁶,
2. rozvoj tematickej stratégie trvalo udržateľného využívania pesticídov.

Regulačný rámec Spoločenstva týkajúci sa pesticídov sa zameriava najmä na uvádzanie na trh a koniec životného cyklu takýchto prípravkov.

---

¹ Definície pozri v technickej prílohe k tomuto oznámeniu.

² Prvé smernice Spoločenstva usmerňujúce prípravky na ochranu rastlín pochádzajú z roku 1979.

³ Stanovisko EUREAU „Udržať zdroje surovej pitnej vody mimo rizika pesticídov“, 2001.

⁴ Správy sú k dispozícii na:

http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/annual_eu/index_en.html.

⁵ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES z 22. júla 2002, ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva (Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1).

⁶ V 6. EAP sa odkazuje výlučne na právny rámec týkajúci sa prípravkov na ochranu rastlín.

Najdôležitejšie právne opatrenia týkajúce sa PPP sú:

1. smernica 91/414/EHS o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh⁷ a
2. nariadenie (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách⁸.

Cieľom smernice 91/414/EHS je predchádzať rizikám pri zdroji prostredníctvom veľmi komplexného hodnotenia rizika pre každú účinnú látku a prípravky obsahujúce túto látku predtým, ako sa môže povoliť ich využívanie. Udelenie povolenia na určité použitia PPP preto znamená, že bolo dokázané, že za normálnych podmienok použitia, tieto spôsoby použitia nemajú žiaden neprijateľný účinok na ľudské zdravie alebo zdravie zvierat, ako ani na životné prostredie. Nariadením (ES) č. 396/2005 sa stanovujú maximálne hladiny rezíduí (MRL) účinných látok v rastlinnej a živočíšnej výrobe s cieľom obmedziť vystavenie spotrebiteľov na konci potravinového reťazca. Monitorovanie súladu s MRL je takisto dôležitým nástrojom na zistenie toho, či profesionálni užívatelia v EÚ (napr. poľnohospodári) správne uplatnili odporúčania a obmedzenia opísané v povoleniach pre prípravky na ochranu rastlín udelených členskými štátmi.

Podobný systém hodnotenia biocídnych prípravkov sa zaviedol prostredníctvom smernice 98/8/ES⁹, ktorá zaväzuje mnohé členské štáty, aby po prvýkrát zaviedli právne predpisy o biocídoch.

Jedným z nedostatkov existujúceho právneho rámca je to, že fáza skutočného využitia, ktorá je kľúčovým prvkom pre určenie celkových rizík, ktoré predstavujú pesticídy, v existujúcich právnych predpisoch nie je skoro vôbec riešená. Tematickou stratégiou sa preto navrhujú opatrenia zamerané na nápravu tohto nedostatku s cieľom vytvoriť jasnú a dôslednú rámcovú politiku.

1.3. Proces začatia tematickej stratégie

V súlade so 6. EAP sa má tematická stratégia rozvinúť v dvojfázovom procese, pričom sa majú zapojiť všetky zainteresované strany. Oznámením s názvom „K tematickej stratégii trvalo udržateľného využívania pesticídov“ z júla 2002 začala Komisia rozsiahle konzultácie¹⁰.

Na základe predbežných štúdií upozornilo oznámenie na nedostatky súčasného právneho rámca, pokiaľ ide o fázu využitia v životom cykle pesticídov. Oznámenie zahŕňalo rozsiahle podkladové informácie o výhodách a rizikách využívania pesticídov (ktoré boli prerokované v rámci hodnotenia vplyvu súbežne s týmto oznámením), predstavil sa v ňom zoznam základných bodov, ktorými sa je potrebné zaoberať, a prerokovali sa možné opatrenia na určenie fázy využitia a na zvrátenie negatívnych tendencií.

Konzultácie sa zúčastnili Európsky parlament, Rada, Európsky hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov, priemyselné podniky, spotrebiteľské a poľnohospodárske organizácie a

---

⁷ Ú. v. ES L 230, 19.8.1991, s. 1.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu (Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1).

⁹ Ú. v. ES L 123, 24.4.1998, s. 1.

¹⁰ KOM(2002) 349.

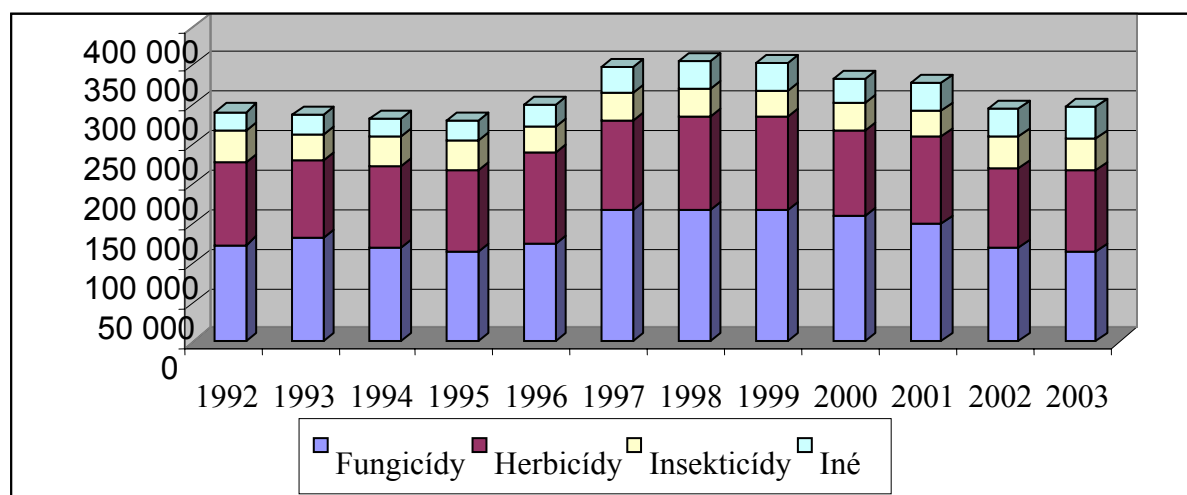
široká verejnosť. Komentáre zaslalo viac ako 150 zainteresovaných strán¹¹. Okrem toho sa 4. novembra 2002 uskutočnila konferencia s viac ako 190 účastníkmi zastupujúcimi všetky zainteresované skupiny¹². Ďalšie konzultácie sa uskutočnili prostredníctvom účasti Komisie na viacerých schôdzach o osobitných otázkach (napr. komparatívne hodnotenie/zásada nahrádzania, aplikačné zariadenie, IPM/ICM¹³) a prostredníctvom schôdzí organizovaných Komisiou (napr. o leteckom postreku). Komisia navyše začala ďalšie otvorené konzultácie na internete a prijala takmer 1 800 odpovedí¹⁴.

Ciele navrhovanej stratégie a mnohé z možných opatrení získali značnú podporu. Podrobnejšie zhrnutie konzultačného procesu možno nájsť v hodnotení vplyvu¹⁵.

2. HODNOTENIE SITUÁCIE

V moderných systémoch pestovania plodín sa pesticídy používajú vo veľkom rozsahu a vo všeobecnosti sa považujú za nevyhnutné kvôli priamym výhodám, ktoré ich využívanie prináša (najmä poľnohospodárom). K výhodám patrí, že prípravky na ochranu rastlín prispievajú k maximalizácii poľnohospodárskych výnosov a minimalizácii pracovnej námahy.

Napriek existujúcim politikám a právnym predpisom zameraným na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia, skutočná spotreba a využívanie prostriedkov na ochranu rastlín v EÚ sa medzi rokmi 1992 a 2003 neznížili, ako možno vidieť z dostupných štatistických informácií¹⁶.

Graf 1: Objem predaja účinných látok PPP v EÚ-15 (v tonách)

¹¹ Predložené stanoviská sú k dispozícii na: <http://www.europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>.

¹² Dokumenty a rokovania z konferencie sú k dispozícii na: <http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>.

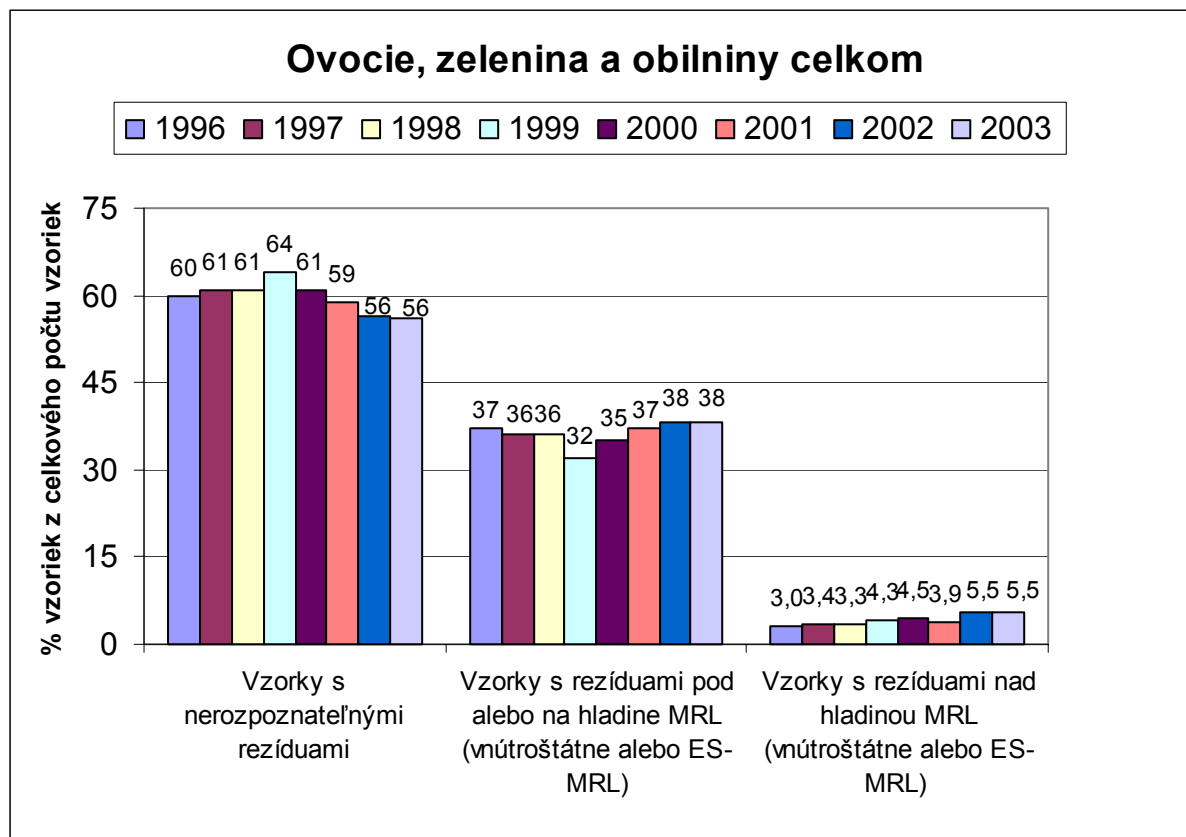
¹³ Integrovaná ochrana proti škodcom/integrovaná ochrana plodín.

¹⁴ Výsledky sú k dispozícii na: http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/pdf/stats_consult.pdf.

¹⁵ Správa o hodnotení vplyvu tematickej stratégie trvalo udržateľného využívania pesticídov, pracovný dokument útvarov Komisie, SEK(2006) 894.

¹⁶ Údaje poskytli Eurostat a Európske združenie pre ochranu rastlín, 2002.

Percento vzoriek potravín a krmív, v ktorých medzi rokmi 1996 a 2003 nežiaduce rezíduá pesticídov prevyšujú maximálne regulačné limity, nekleslo: mierne sa zvýšilo a zostalo na hodnote 5 %, ako ukazujú prebiehajúce monitorovacie činnosti členských štátov a Komisie¹⁷.

Graf 2: Výsledky kontrol rezíduí pesticídov v ovocí, zelenine a obilninách v EÚ-15

3. CIELE TEMATICKEJ STRATÉGIE

Zvyšujúce sa povedomie spotrebiteľov a spoločnosti ako celku o možných rizikách využívania pesticídov vyvolalo nedávno akcie určitých maloobchodníkov a vlád, ako aj Spoločenstva, s cieľom podporiť tie typy poľnohospodárstva a metódy ochrany proti škodcom, ktoré obmedzujú alebo sa lepšie zameriavajú na využívanie prípravkov na ochranu rastlín, ako sú organické poľnohospodárstvo, integrovaná ochrana proti škodcom alebo použitie menej citlivých variet. Dôležité je podnecovanie rozumného a presného používania pesticídov, ako aj vhodných postupov riadenia plodín a pôdy.

Okrem toho bude dôležité zlepšiť návyky užívateľov pesticídov (hlavne profesionálnych užívateľov), ktorí sú zodpovední za časté nesprávne používanie vrátane nadmerného používania, zabezpečením lepšieho školenia a vzdelávania.

Zlepšenie kvality a účinnosti aplikačného zariadenia pesticídov je takisto potrebné na to, aby sa užívateľom pesticídov umožnilo optimalizovať účinnosť zaobchádzania pri minimalizovaní akéhokoľvek nepriaznivého vplyvu na ľudské zdravie a životné prostredie.

¹⁷ Správy sú k dispozícii na: http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/pesticides/index_en.html.

Využívanie pesticídov je okrem toho ovplyvnené – priamo alebo nepriamo – právnymi predpismi v oblastiach iných politík, ako sú vodohospodárska politika, poľnohospodárska politika, ochrana pracovníkov a výskum. Tematická stratégia umožní rozvoj horizontálneho a prierezového prístupu, ktorý značne presahuje relatívne obmedzenú pôsobnosť týchto osobitných právnych nástrojov.

Osobitné ciele tematickej stratégie, ktoré by mohli prispieť k dosiahnutiu celkových cieľov, sú:

- a) minimalizovať nebezpečenstvá a riziká pre zdravie a životné prostredie vyplývajúce z využívania pesticídov,
- b) zlepšiť kontrolu využívania a distribúcie pesticídov,
- c) znížiť úroveň škodlivých účinných látok vrátane nahradenia najnebezpečnejších látok bezpečnejšími alternatívami (vrátane nechemických),
- d) podporiť pestovanie plodín s nízkym vstupom pesticídov alebo bez pesticídov, medzi inými prostredníctvom zvyšovania povedomia používateľov, podporou kódexov osvedčených postupov a podporou zvažovania možného uplatnenia finančných nástrojov,
- e) vytvoriť transparentný systém na informovanie o pokroku a o jeho monitorovaní vykonanom pri dosahovaní cieľov stratégie vrátane vypracovania vhodných ukazovateľov.

Účinky právnych predpisov o biocídoch nebudú zrejmé do roku 2006, kedy sa dokončia prvé hodnotenia účinných látok na využívanie v biocídnych prípravkoch. V súčasnosti nemá Komisia ani väčšina členských štátov dostatočné vedomosti ani skúsenosti na to, aby predložili ďalšie opatrenia týkajúce sa biocídov. Táto situácia by sa mala preskúmať počas roku 2007 s ohľadom na zváženie možných opatrení.

Na základe cieľov stanovených v šiestom environmentálnom akčnom programe (6. EAP) a vzhľadom na to, že prípravky na ochranu rastlín predstavujú najdôležitejšiu skupinu pesticídov, sa tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov v súčasnosti zameriava len na tieto prípravky. Pôsobnosť tematickej stratégie sa však môže v budúcnosti rozšíriť, ak by sa podobné opatrenia pre biocídy považovali za nutné.

4. AKCIE A PROSTRIEDKY: OPATRENIA TVORIACE TEMATICKÚ STRATÉGIU

Tematická stratégia trvalo udržateľného využívania pesticídov je zložená z množstva jednotlivých opatrení, ktorých vplyv sa posudzoval z hospodárskeho, sociálneho, zdravotného a environmentálneho hľadiska. V súlade s holistickou koncepciou tematických stratégií zahrnúť nové opatrenia do existujúcich nástrojov v čo najväčšej možnej miere sa tento prístup navrhuje pre niekoľko opatrení. Ostatné opatrenia sú navrhnuté v nových právnych predpisoch, ktoré budú predstavené súbežne s týmto oznámením.

Nasledujúce kapitoly stručne predstavujú opatrenia, ktoré sú súčasťou tematickej stratégie, a tie opatrenia, o ktorých sa rokovalo, ale sa v tejto fáze nepredkladajú. Viac detailov obsahuje „Technická príloha k oznámeniu o tematickej stratégii trvalo udržateľného využívania

pesticídov¹⁸, ako aj hodnotenie vplyvu, ktoré poskytuje odôvodnenia pre navrhované opatrenia. Všetky tieto dokumenty sú úzko späté a mali by sa predkladať spolu.

4.1. Nové opatrenia, ktoré nemôžu byť zahrnuté do existujúcich nástrojov

Nasledujúce opatrenia tematickej stratégie sa zahrnú do rámcovej smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorú Komisia navrhuje súbežne s týmto oznámením:

- Ustanovenie **národných akčných plánov** členskými štátmi, ktorými sa budú musieť ustanoviť individuálne ciele na zníženie nebezpečenstiev, rizík a závislosti na chemickej kontrole, pokiaľ ide o ochranu rastlín (národné akčné plány – NAP).
- **Zapojenie zainteresovaných strán** do prípravy, uplatňovania a spracúvania NAP. Podrobné opatrenia pre účasť verejnosti a úroveň, na akej bude zapojenie organizované, by mali určiť členské štáty a tým verejnosti včas a účinne poskytnúť príležitosť zúčastniť sa na procese.
- Vytvorenie systému **školenia** profesionálnych používateľov pesticídov s cieľom zabezpečiť, aby si boli pravidelní užívatelia pesticídov plne vedomí rizík spojených s ich využívaním a prijať všetky primerané opatrenia, aby našli najmenej škodlivé prostriedky na vyriešenie problému ochrany rastlín. Tento systém bude zahŕňať rady pre užívateľov o tom, ako medzi rôznymi prípravkami, ktoré sú k dispozícii pre to isté ošetrenie, vybrať najlepšie prípravky (náhrada na užívateľskej úrovni).
- **Zvyšovanie povedomia** širokej verejnosti (s dôrazom na neprofesionálnych užívateľov pesticídov) prostredníctvom kampaní na zvyšovanie povedomia a prostredníctvom maloobchodníkov odovzdávajúcich informácie s cieľom zabezpečiť jej lepšiu informovanosť.
- **Pravidelná a povinná kontrola aplikačného zariadenia** s cieľom znížiť nepriaznivý vplyv pesticídov na ľudské zdravie (hlavne pokiaľ ide o vystavenie prevádzkovateľa) a na životné prostredie počas aplikácie a na zabezpečenie najúčinniejšieho využitia, ktoré zaručí, že skutočne použité množstvo sa rovná predvolenej dávke.
- **Zákaz leteckého postreku** s cieľom obmedziť riziká významného nepriaznivého dopadu na ľudské zdravie a životné prostredie, hlavne z rozprášeného postreku. Letecký postrek by sa mohol výnimočne používať vtedy, keď poskytuje jasné výhody a takisto prínos pre životné prostredie v porovnaní s inými postrekovými metódami, alebo keď neexistujú žiadne iné schodné alternatívy. Pre takého výnimky je potrebné vytvoriť podmienky s cieľom minimalizovať riziká nežiaducich účinkov, napríklad prostredníctvom vhodných požiadaviek na vyškolenie prevádzkovateľov a normy aplikačného zariadenia.
- **Rozšírená ochrana vodného prostredia** pred znečistením pesticídmi ako príspevok k dosiahnutiu cieľov rámcovej smernice o vode (článok 7 ods. 3, články 11 a 16 rámcovej smernice o vode¹⁹).

---

¹⁸ SEK(2006) 895.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva. (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

- **Stanovenie oblastí s významne zníženým alebo nulovým využívaním pesticídov** v súlade s opatreniami prijatými v rámci iných právnych predpisov (napr. články 6, 10, a 12 smernice o prirodzených biotopoch²⁰ a článok 3 a článok 4 ods. 4 smernice o vtáctve²¹). Takéto oblasti by sa mali vymedziť aj kvôli riešeniu vysokých rizík, ktorým by bola vystavená široká verejnosť, a kvôli osobitnej ochrane potrebnej pre zraniteľné skupiny napríklad detí.
- **Zaobchádzanie s obalmi a zvyškami pesticídov a ich skladovanie**, ako aj iné opatrenia spojené so zaobchádzaním s prípravkami s cieľom zabrániť ich nedbanlivému skladovaniu alebo zaobchádzaniu a možnému znečisteniu životného prostredia.
- **Podpora poľnohospodárstva s nízkym vstupom pesticídov a členských štátov pri vytváraní nevyhnutných podmienok na to, aby poľnohospodári implementovali integrovanú ochranu proti škodcom (IPM)**. Vypracujú sa normy integrovanej ochrany proti škodcom platné na úrovni Spoločenstva a záväznými sa stanú v roku 2014. Normy IPM špecifické pre jednotlivé plodiny sa takisto vypracujú na úrovni Spoločenstva, ale ich implementácia zostane dobrovoľnou a členské štáty by túto aktivitu mohli podporiť v rámci rozvoja vidieka.
- Stanovenie pokroku pri znižovaní rizika prostredníctvom **vhodných harmonizovaných ukazovateľov**, ktoré budú záväzné pre všetky členské štáty pri pravidelnom spravodajstve. Skupina možných ukazovateľov rizika sa v súčasnosti vyvíja v projekte podporovanom v rámci 6. rámcového programu RTD (HAIR²²). Tieto ukazovatele by sa mohli stať spoločnými ukazovateľmi používanými v členských štátoch – možno v kombinácii s inými už existujúcimi ukazovateľmi.
- Vytvorenie **systému výmeny informácií** na úrovni Spoločenstva – skupiny odborníkov na tematickú stratégiu – vrátane členských štátov a všetkých ostatných príslušných zainteresovaných strán s cieľom nepretržite vyvíjať a aktualizovať vhodné usmernenia, osvedčené postupy a odporúčania.

Okrem toho Komisia zahrnie tieto opatrenia tematickej stratégie do dvoch samostatných návrhov, ktoré sa majú prijať najneskôr do roku 2008:

- vylepšené systémy pre **zber informácií o distribúcii a využívaní prípravkov na ochranu rastlín** na úrovni účinných látok a pravidelné spravodajstvo na vyrovnanie sa s nedostatkom spoľahlivých údajov, hlavne vzhľadom na výpočet ukazovateľov rizika;
- uspokojenie základných požiadaviek na ochranu životného prostredia prostredníctvom **uvedenia nového aplikačného zariadenia pesticídov na trh**.

4.2. Opatrenia, ktoré sa dajú najlepšie zahrnúť do existujúcich nástrojov

Do existujúcich nástrojov sa majú zahrnúť tieto opatrenia tematickej stratégie:

²⁰ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

²¹ Smernica Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva. (Ú. v. ES L 103, 25.4.1979, s. 1).

²² Harmonizované environmentálne ukazovatele rizík pesticídov (HAIR): <http://www.rivm.nl/stoffen-risico/NL/hair.htm>.

- **Vylepšené systémy na preverovanie súladu** s právnymi požiadavkami týkajúcimi sa distribúcie a využívania prípravkov na ochranu rastlín prostredníctvom značnej zmeny a doplnenia súčasného článku 17 smernice 91/414/EHS. Je to dôležité aj vzhľadom na požiadavky krížového plnenia pre priame platby v rámci SPP, ktoré zahŕňa smernica 91/414/EHS (článok 3) od roku 2006²³. Od členských štátov sa bude zároveň požadovať, aby informovali o prípadoch otráv týkajúcich sa prevádzkovateľov, okoloidúcich, obyvateľov, spotrebiteľov a zvierat vo voľnej prírode.
- Začlenenie **komparatívneho hodnotenia a zásady nahrádzania** do hodnotenia účinných látok a do rozhodovania o zahrnutí do prílohy I smernice 91/414/EHS (takýto proces už existuje v rámci smernice 98/8/ES pre biocídne prípravky) a do povolenia prípravkov na ochranu rastlín na úrovni členského štátu.
- **Posilnenie výročných monitorovacích programov rezíduí** pesticídov v potravinách a krmivách prostredníctvom nariadenia o maximálnych hladinách rezíduí²⁴ (MRL), doplnené epidemiologickými analýzami o vystavení v rámci Európskej stratégie pre životné prostredie a zdravie.
- Monitorovanie životného prostredia: **určenie koncentrácií pesticídov v životnom prostredí** ako prostriedku na overenie vzorových výpočtov a predpovedí počas hodnotenia rizika, ako aj súladu užívateľov s obmedzeniami a pokynmi na obale. Monitorovanie pesticídov vo vode je zaistené v rámcovej smernici o vode.
- **Výskum pesticídov** v rámci 6. a 7. rámcového programu Spoločenstva pre výskum²⁵, s cieľom zlepšiť zdravie a blahobyt európskych občanov prostredníctvom vyššej kvality potravín a vylepšenej kontroly potravinovej výroby a súvisiacich prvkov životného prostredia, ako aj uľahčiť hodnotenie rizika na poľnohospodárskej úrovni (napríklad identifikáciou rizikových oblastí alebo postupov). Zahŕňa to financovanie projektov, ktoré preskúmajú hlavne rozvoj alternatív chemickej kontroly škodcov. Účinky pesticídov na biodiverzitu a spôsob ich zníženia sa môžu skúmať prostredníctvom tematických činností v rámci programu spolupráce 7. rámcového programu²⁶.
- Výzva pre členské štáty, aby na pesticídy **uplatňovali bežné sadzby DPH** s cieľom obmedziť podnety na nelegálnu cezhraničnú výmenu nepovolených výrobkov následkom cenového rozdielu.
- Na **medzinárodnej scéne** Spoločenstvo a členské štáty ratifikovali a uplatnili Rotterdamský dohovor o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom schválení (PIC) a Štokholmský dohovor o perzistentných organických znečisťujúcich látkach (POP). Poskytujú aj finančnú a technickú pomoc (vytváranie kapacít) v rámci mnohých bilaterálnych a multilaterálnych programov (vrátane strategického prístupu k medzinárodnému riadeniu v oblasti chemikálií, SAICM, prijatého vo februári 2006), ktoré prispejú k bezpečnému zaobchádzaniu s pesticídmi a ich likvidácii (vrátane starých

²³ Nariadenie Rady (ES) č. 1782/2003/ES z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov. (Ú. v. EÚ L 270, 21.10.2003, s. 1).

²⁴ Pozri poznámku pod čiarou č. 8.

²⁵ Príslušné informácie o 6RP sú k dispozícii na:
http://www.europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html.

²⁶ Viac informácií nájdete na: <http://ec.europa.eu/research/fp7/>.

zásob pesticídov). Spoločenstvo uznáva, že riziká pre zdravie a životné prostredie vyplývajúce z používania pesticídov sú znepokojivé najmä v rozvojových krajinách a v krajinách v procese transformácie.

4.3. Opatrenia/akcie, ktoré sa v súčasnosti nenavrhuju ako súčasť tematickej stratégie, ale mohli by sa v neskoršej fáze znovu preskúmať

Ďalej uvádzané opatrenia/akcie sa po prerokovaní počas konzultačnej fázy a ohodnotení v hodnotení vplyvu v tejto fáze nenavrhnú ako súčasť tematickej stratégie. Mohli by sa zvažovať neskôr, vzhľadom na výsledky predloženej stratégie, ktoré sa preskúmajú v rámci predpokladaného revízneho mechanizmu v návrhu rámcovej smernice.

- **Určenie cieľov zníženia kvantitatívneho využívania.** Neexistuje systematické a priame prepojenie medzi celkovým znížením množstva použitých pesticídov a zahrnutými rizikami. Navyše neexistujú dostatočné informácie o východiskovej spotrebe, ktorá by sa mohla použiť ako referencia, a je tu množstvo právnych otázok o presadzovaní a zodpovednosti. Stratégia preto nebude navrhovať právne záväzné ciele zníženia, teda bude v súlade s politikou jednotlivých členských štátov.
- **Zriadenie systému daní/odvodov na kvantitatívne ovplyvnenie využívania pesticídov.** V tomto bode bude prakticky nemožné navrhnuť účinný a zvládnuteľný systém daní/odvodov, ktoré by odrážali nepriaznivé účinky jednotlivých pesticídov. Členské štáty by mohli preskúmať zavedenie „pásmových“ systémov (v niektorých členských štátoch sa v súčasnosti uplatňujú systémy rovnej dane) prispôbených ich osobitnej situácii a ochranným cieľom, ktorými sa chcú zaoberať.

5. OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY A VPLYVY

Najdôležitejší očakávaný výsledok uplatnenia tejto tematickej stratégie je zníženie celkových rizík a negatívneho vplyvu využívania pesticídov na ľudské zdravie a životné prostredie. Takéto zníženie sa môže dosiahnuť znížením nežiaduceho vystavenia (priameho a nepriameho) a znížením vlastného rizika látok použitých ako náhrada nebezpečnejších látok za menej škodlivé (takzvaná zásada nahrádzania) alebo alternatívnymi ochrannými opatreniami. V súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne všeobecne uznávané ukazovatele na určenie týchto rizík.

Lepšie vedomosti o súčasnom využívaní pesticídov budú kľúčovou vstupnou informáciou pre výpočet ukazovateľov rizika – urýchlene sa musia stanoviť príslušné systémy na zhromažďovanie informácií, aby umožnili výpočet ukazovateľov a tendencií ich vývoja (aj so spätnou účinnosťou). Celkovo sa očakáva, že následkom tematickej stratégie sa vedomosti o využívaní pesticídov značne zvýšia, skupina príslušných ukazovateľov rizika sa rozvinie a po čase bude využívanie pesticídov vykazovať klesajúcu tendenciu.

Aj keď to nie je priamo spojené so znížením súčasných rizík, očakáva sa, že celkové využívanie pesticídov vykáže klesajúcu tendenciu ako dôsledok implementácie poľnohospodárskych metód s nízkym vstupom pesticídov (*inter alia* integrovanej ochrany proti škodcom, organického poľnohospodárstva) a určenia pásiem so zníženým alebo nulovým využívaním pesticídov. Lepšie vyškolení užívatelia s optimálnym aplikačným zariadením budú využívať pesticídy účinnejšie a znížia škody na životnom prostredí (hlavne na vodnom prostredí). Percentuálny pomer pôdy obrábanej prostredníctvom systémov

pestovania plodín so zníženým alebo nízkym vstupom pesticídov, akou je integrovaná výroba, by mal narásť.

Očakáva sa aj, že následkom tematickej stratégie klesne percento vzoriek potravín a krmiva monitorovaných členskými štátmi, v ktorých došlo k prekročeniu limitu. Okrem toho by sa mal znížiť počet prípadov otráv zahŕňajúcich ľudí a zvieratá vo voľnej prírode.

Pre žiadnu z týchto tendencií nie je možné vytvoriť kvantitatívne ciele, pretože potrebné východiskové informácie často chýbajú alebo na spoľahlivé predpovede kvantitatívnych účinkov je zahrnutých príliš veľa faktorov. Hodnotenie vplyvu predsa len dokazuje, že výsledný očakávaný celkový vplyv je evidentne pozitívny.

6. ĎALŠIE KROKY

Okrem prijatia tohto oznámenia a jeho technickej prílohy a súvisiaceho hodnotenia vplyvu Komisia už prijala, alebo v budúcnosti prijme:

- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúci rámec pre akciu Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného využívania pesticídov, ktorý bude obsahovať potrebné nové právne opatrenia opísané v kapitole 4.1;
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady meniaci a dopĺňajúci smernicu 91/414/EHS, ktorým sa do nej inter alia začlenia potrebné opatrenia týkajúce sa rozšíreného monitorovania súladu a komparatívneho hodnotenia;
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady týkajúci sa štatistiky prípravkov na ochranu rastlín;
- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúci základné požiadavky ochrany životného prostredia v súvislosti s uvádzaním nového aplikačného zariadenia pesticídov a jeho príslušenstva na trh pravdepodobne v rámci smernice 2006/42/ES²⁷;
- návrh Európskemu parlamentu a Rade o normách kvality životného prostredia v oblasti vodohospodárskej politiky vrátane takýchto noriem pre určité pesticídy;
- Tieto nové právne predpisy doplnia oznámenie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o Európskom akčnom pláne pre životné prostredie a zdravie, ktorý medzi iným obsahuje potrebné akcie na rozvoj integrovaných informácií o vystavení ľudí pesticídom a jeho následkoch²⁸.

Snahy o zníženie rizík z pesticídov sa nepretržite vyvíjajú a mali by sa pravidelne hodnotiť. Keďže mnohé opatrenia, ktoré vytvárajú tematickú stratégiu vyžadujú dostatočnú mieru subsidiarity, bude nevyhnuté (i) vymieňať si informácie medzi členskými štátmi o ich vnútroštátnych národných akčných plánoch a konkrétnych riešeniach, ktoré našli, a (ii) vypracovať všetky potrebné rady a osvedčené postupy.

---

²⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/EC zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 24).

²⁸ KOM(2004) 416, konečné znenie.

Návrhom rámcovej smernice sa preto ustanoví poradné fórum, **skupina odborníkov na tematickú stratégiu**, na vypracovanie usmernení osvedčených postupov a monitorovanie vykonávania opatrení navrhovanej tematickej stratégie.

So zreteľom na výsledok tejto výmeny informácií a rokovania skupiny odborníkov na tematickú stratégiu sa navrhované opatrenia pravidelne prehodnotia a prispôbia technickému pokroku.